

N:o 137.

Af herr **A. Sundblad**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående rätt för ecklesiastika boställen till låneunderstöd från odlingslånefonden.

Enligt den praxis, som under en lång tid gjorts gällande, har det medgifvits innehafvare af ecklesiastika hemman icke blott att deltaga i samma hemman berörande utdiknings- och odlingsföretag, utan äfven att för dessa vinna delaktighet i de låneunderstöd, som till dylika företag lemnats från den s. k. odlingslånefonden. Ecklesiastika boställen hafva sålunda i likhet med andra hemman fått för här angifvet ändamål åtnjuta förmånen af delaktighet i låneunderstöd af allmänna medel. Denna förmån synes numera hafva fränkänts dem. Kongl. Maj:t har nemligen den 28 oktober 1898 på ecklesiastikdepartementets föredragning afslagit en af kyrkoherden i Qverrestads och Smedstorps församlingars pastorat inom Lunds stift gjord ansökan att för Qverrestads prestgård vinna delaktighet i lån ur här angifna fond, och flera underdåniga ansökningar i samma syfte hafva sedermera af Kongl. Maj:t afslagits. De skäl, som för Kongl. Maj:ts beslut i förevarande fall varit bestämmande, har undertecknad icke varit i tillfälle att närmare taga kännedom om, men af hvad kongl. kammarkollegium, hvars yttrande i ett af här berörda ärenden infordrats, anført såsom skäl för sitt afstyrkande af bifall, synes framgå, att Kongl. Maj:t ansett sig böra strängt fasthålla vid bestämmelserna i kongl. kungörelserna den 13 juni 1845 och den 3 november 1848 angående sättet och ansvarigheten för lån af allmänna medel, som beviljats korporationer eller myndigheter eller enskilde för beredande af odlingsföretag, samt vidare i kongl. förordningen af den 6 juli 1849, enligt hvilken det åligger de

boställsinnehafvare, som fått vederbörlig myndighets tillstånd att för bostället ingå i sådana företag, att förskjuta de kostnader, som äro förenade dermed, och hvilka skola till godtgörelse fördelas på högst 20 år etc. Häraf torde emellertid framgå, att det väl kan för här berörda boställen vara medgifvet att deltaga i utdiknings- och odlingsföretag, men icke att på samma gång erhålla förmånen af delaktighet i de till dem anvisade låneunderstöd ur odlingslånefonden. Hvar och en, som inser och erkänner nyttan och gagnet af sådana företags utförande för jordbrukskulturens höjande i allmänhet, torde icke undgå att känna förvåning öfver att nyssnämnda förmån borttagits från de ecklesiastika boställena och deras innehafvare. I följd häraf kommer det sannolikt att hädanefter blifva en allmänt tillämpad regel, att innehafvare af ecklesiastika boställen, som i större eller mindre grad beröras af utdiknings- och odlingsföretag och hvilka väl enligt gällande bestämmelser om utdikning icke kunna undgå att deltaga i desamma, hos vederbörlig myndighet begär, att den på bostället sig belöpande andelen af kostnaden för företagets utförande måtte få gäldas genom afstående af så stor del af boställets jord, som efter uppskattning motsvarar i värde sagda kostnad. Och att detta skulle lända till skada för bostället, ligger väl för öppen dag. Skulle åter en dylik begäran afslås, och boställsinnehafvare på grund af bestämmelserna i kongl. förordningen af den 6 juli 1849 åläggas att, sedan han förut erhållit vederbörlig myndighets tillstånd att för bostället ingå i ett sådant företag, af egna medel förskjuta de kostnader, som äro dermed förenade och »hvilka skola till godtgörelse fördelas på vissa af synerätten till högst 20 bestämda år, räknadt från den tid då företaget blifvit fullbordadt, med rätt för den boställsinnehafvare, som afträder bostället, innan de sålunda bestämda åren utgått, att af efterträdaren åtnjuta ersättning för de återstående åren», blefve derigenom en oskäligt tung börda lagd på boställsinnehafvaren med hänsyn dertill, att han tvingades att på en gång utbetala en större penningesumma, som i de flesta fall skulle för honom medföra ökad skuldsättning, och han dessutom åtminstone under de närmaste åren efter företagets fullbordan såsom innehafvare af bostället icke kunde påräkna någon vidare fördel af detsamma, enär det vanligen i dylika fall brukar dröja länge, innan den beräknade afkastningen af sådana företag inträder. En ändring i gällande bestämmelser angående ecklesiastika boställens delaktighet i odlingsföretag synes mig därför vara af behovet påkallad.

På grund af hvad jag här i korthet anfört, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t vidtaga åtgärder i syfte att ecklesiastika boställen måtte för deltagande i utdiknings- och odlingsföretag, som beröra desamma, tillerkännas rätt att vinna delaktighet i låneunderstöd från odlingslånefonden.

Stockholm den 28 januari 1900.

A. Sundblad.